

TÁMOP-4.1.1.F-14/1/KONV-2015-0006

Egység, alprojekt/alprogram neve

Rendezvény cím, dátum

A MEZŐGAZDASÁGI HASZONÁLLATOKON ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHEŐ BEAVATKOZÁSOK

Előadó neve

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól

Az érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokat csak állatorvos vagy állatorvos irányításával és felügyeletével cselekvő, megfelelő állategészségügyi ismerettel és gyakorlati tapasztalattal rendelkező személy végezheti.

Minden lehetséges módon csökkenteni kell az elkerülhetetlen fájdalom hatását.

I. AZ ÁLLATOK VIZSGÁLATRA VALÓ ELŐKÉSZÍTÉSE

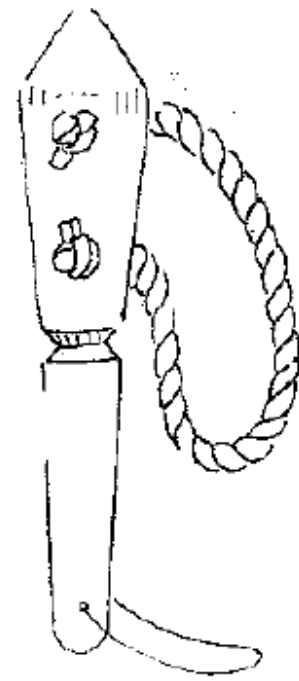
- Vizsgálatot csak nyugodt, az ember egészségét, testi épségét nem veszélyeztető állaton ajánlatos elvégezni.
- Lehetőleg az állat megszokott környezetében végezzük a vizsgálatot.
- Előtte tájékozódjunk az állat esetleges rossz tulajdonságairól.
- Éreztessük az állattal a jelenlétünket.

LÓ, SZAMÁR, ÖSZVÉR

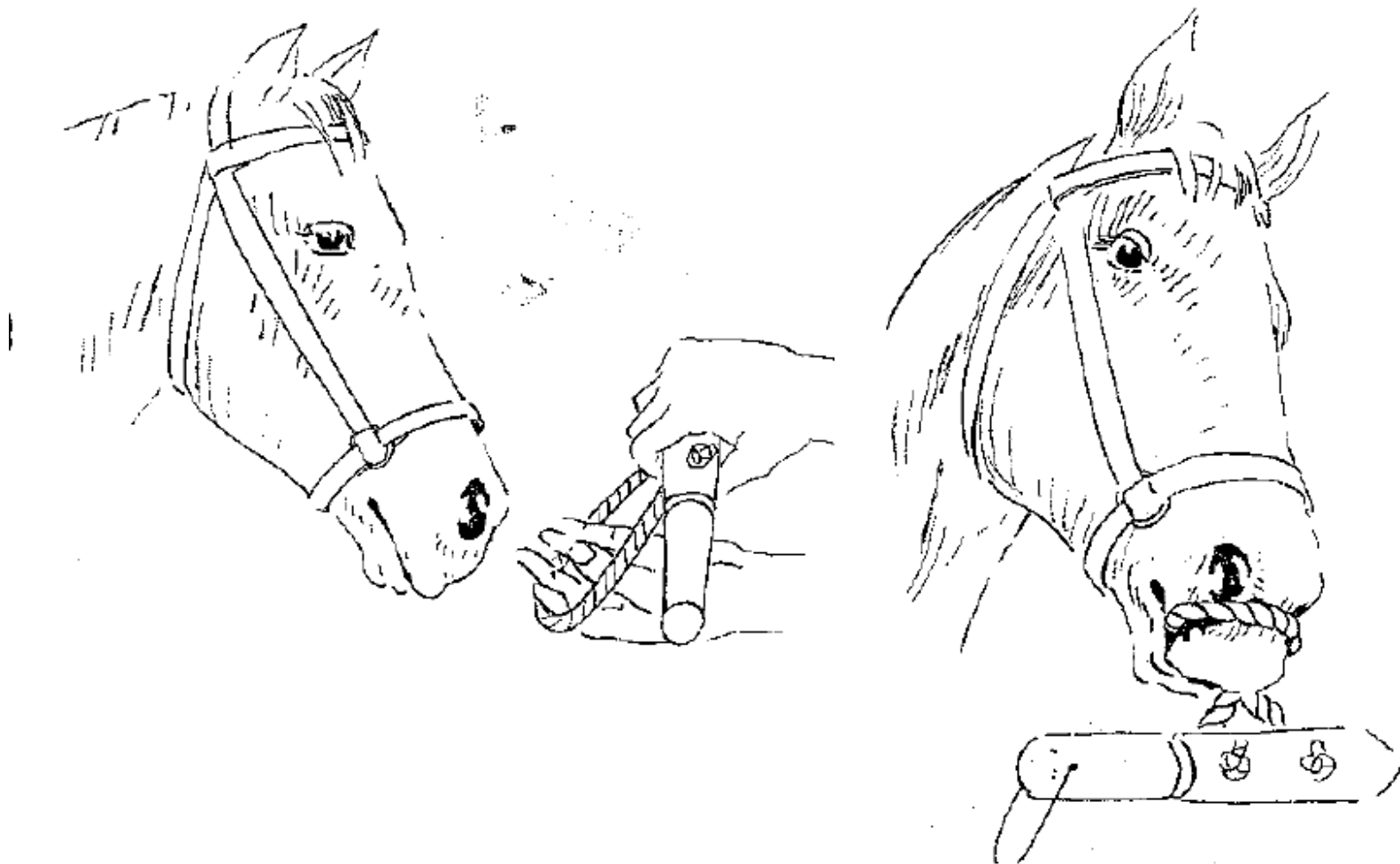

VIZSGÁLATRA TÖRTÉNŐ ELŐKÉSZÍTÉS, RÖGZÍTÉS

- Kerüljük a hirtelen, nagy ívű mozdulatokat
- Kérjük a gondozó segítségét
- Türelmetlen állatnál pipa, azaz ajakszorító használható

A LÓ FÉKEZÉSÉRE SZOLGÁLÓ PIPA FELHELYEZÉSE, VALAMINT A FELILLESZTETT ÉS MEGCSAVART PIPA

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- vérvétel,
- fogreszelés,
- szondázás,
- rektális vizsgálat,
- vakbél szúrcsapolás,
- vértelen szülészeti segítségnyújtás,
- egyedi jelölés

VÉRVÉTEL

VÉRVÉTEL

Állatfaj	A vérvétel helye	Tűvastagság, G (gauge)	Tűhosszúság, cm
Ló	v. jugularis	16-19	5-7
Szarvasmarha	v. jugularis, v. coccygea,* v. uberis	16-19	5-7
Juh, kecske	v. jugularis	18-20	5-7
Sertés	v. cava cranialis	20	8-16
Kutya	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	20-22	5
Macska	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	22-25	3-4
Nyúl, tengeri malac	szív, v. auricularis lateralis	18	1-5
Kis testű majom	arteria vagy v. femoralis	22-26	1-4
Patkány, egér	sinus orbitalis, v. coccygea, felpreparált v. jugularis	26	1-4
Madár	v. axillaris, v. cutanea ulnaris	22-26	2-4

* Szarvasmarhában a *vena coccygea*t klinikai laboratóriumi vizsgálathoz csak indokolt esetben pungáljuk, részben a bőrterület szennyezettsége, részben az alkalmazott vákuum okozta gyakori hemolízis elkerülésére.

A tűvastagságát, ami a külső átmérőt jelenti, Gauge-ben (G) fejezik ki.

A Gauge azon tűk száma, melyek egy egy inch belső átmérőjű hengerben elférnek.

Azonos Gauge-számnál különbözhet a tűfal vastagsága, ahol az üreg átmérője növekedhet a fal vastagságának csökkenésével.

FOGRESZELÉS

A fog rövidítését fogkopási
rendellenességek
(fogcsúcs, fogél,
fagtúlnövés, éles-, és
ollós fogkopás)

fogreszelő

fogreszelőfej

Elektromos fogreszelő

SZONDÁZÁS

REKTÁLIS VIZSGÁLAT

VAKBÉL SZÚRCSAPOLÁS

- Bélfelfúvódás esetén végzik
- Fertőzés esetén hashártyagyulladás léphet fel

EGYEDI JELÖLÉS

Bélyegzés 1. lap

① Állami Ménesgazdaság – Szilvásvár

Bal nyereghelyen (pl.)

F 26 △
3

F = apajel (itt Favory)

26 = a mén száma (itt Favory XXVI)

3 = Favory XXVI harmadik csikója

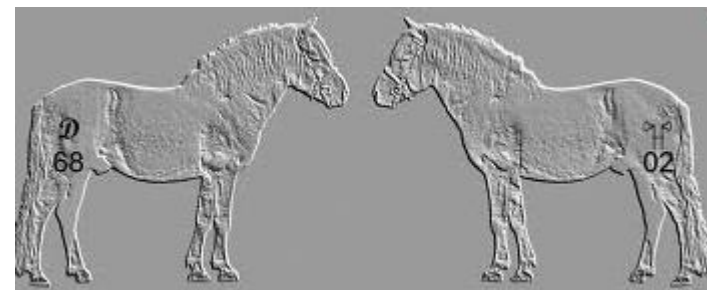
△ = anyajel /itt Siglavy/

Jobb nyereghelyen

B 4

B = a ménes hagyományos
emblémája

4 = a csikó születési évének
utolsó számjegye
(itt 1994)

② Az Egyesület többi tagjának csikói

Bal nyereghelyen (pl.)

30

30 = az 1994. évében született
harmincadik csikó

Jobb nyereghelyen

L 94

L = a tisztavérű lipicai

94 = a csikó születési
évének utolsó
két számjegye

SZARVASMARHA, BIVALY

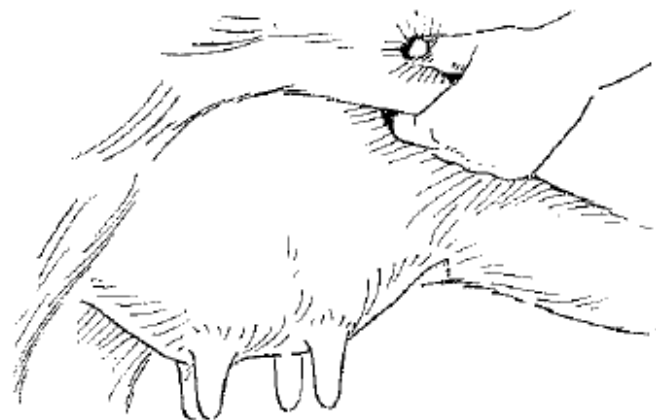
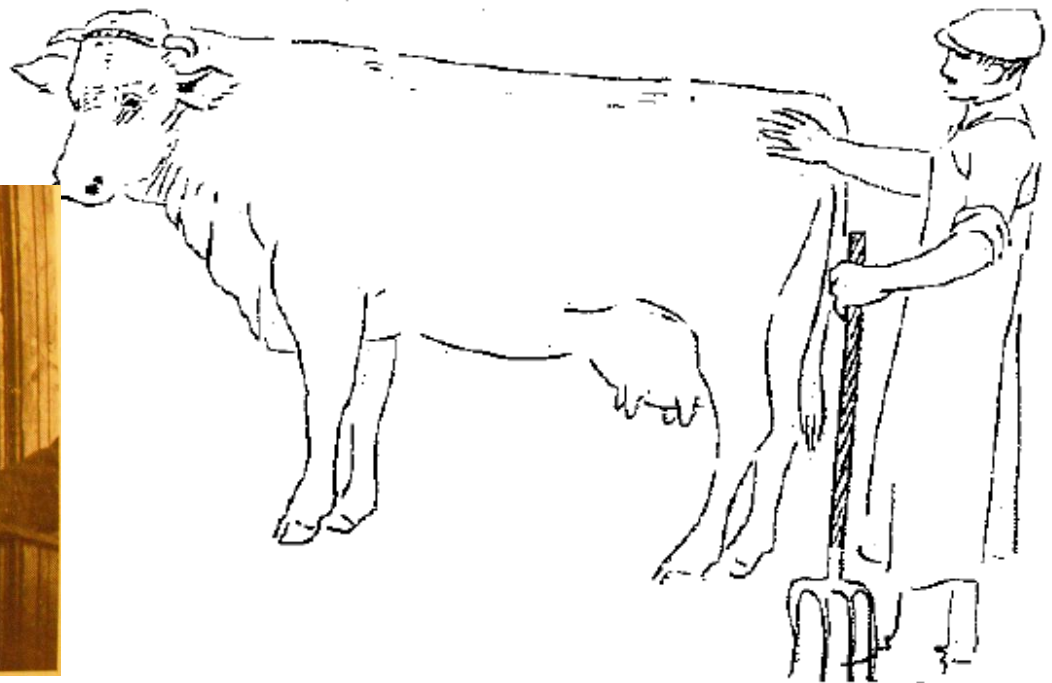
Vizsgálatra történő előkészítés, rögzítés

- A szarvasmarha rögzíthetőségei:
 - Orrfogás
 - Szarvfogás
 - Farokfék (farok függőleges felemelése, hátrafelé történő elmozdulás megakadályozása)
 - Haskorc megemelése (oldal irányú mozgás ellen)
 - Orrkarika , vezetőbot

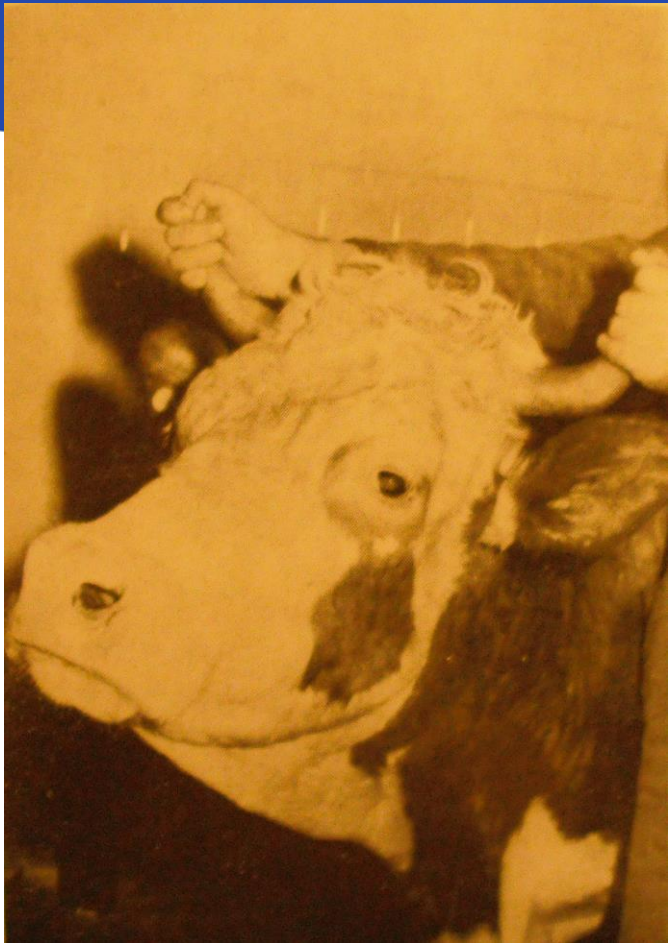
Az állatot megközelítése előtt minden esetben hangosan szólítsuk,
így nem ijed meg

Karabineres vezető bot

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- vérvétel,
- szondázás,
- szarvtalanítás napos korban vértelen úton,
- fattyúcsecsbimbó eltávolítás napos korban,
- bendőmágnes-behelyezés,
- tályogmegnyitás,
- krotáliázás,
- bendő szúr csapolás,
- Vértelen szülészeti segítségnyújtás.

VÉRVÉTEL

Állatfaj	A vérvétel helye	Tűvastagság, G (gauge)	Tűhosszúság, cm
Ló	v. jugularis	16-19	5-7
Szarvasmarha	v. jugularis, v. coccygea,* v. uberis	16-19	5-7
Juh, kecske	v. jugularis	18-20	5-7
Sertés	v. cava cranialis	20	8-16
Kutya	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	20-22	5
Macska	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	22-25	3-4
Nyúl, tengeri malac	szív, v. auricularis lateralis	18	1-5
Kis testű majom	arteria vagy v. femoralis	22-26	1-4
Patkány, egér	sinus orbitalis, v. coccygea, felpreparált v. jugularis	26	1-4
Madár	v. axillaris, v. cutanea ulnaris	22-26	2-4

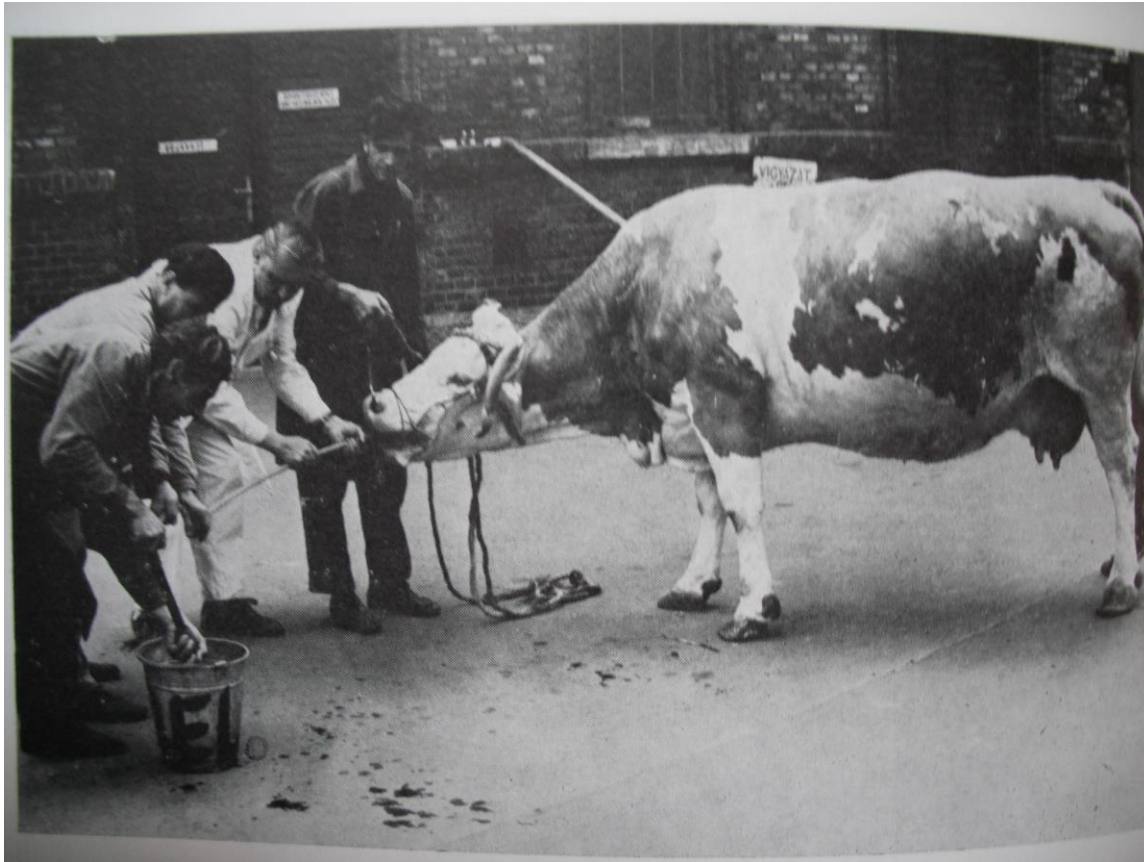
* Szarvasmarhában a *vena coccygea*t klinikai laboratóriumi vizsgálathoz csak indokolt esetben pungáljuk, részben a bőrterület szennyezettsége, részben az alkalmazott vákuum okozta gyakori hemolízis elkerülésére.

A tűvastagságát, ami a külső átmérőt jelenti, Gauge-ben (G) fejezik ki.

A Gauge azon tűk száma, melyek egy egy inch belső átmérőjű hengerben elférnek.

Azonos Gauge-számnál különbözhet a tűfal vastagsága, ahol az üreg átmérője növekedhet a fal vastagságának csökkenésével.

SZONDÁZÁS

BENDŐ SZÚRCSAPOLÁS

Az elvégzett és a pontos beszúrás helye

A beszúrás biztonságos helye baloldalt az utolsó borda mögött három ujjnyira, az ágyékcsigolyák harántnyúlványaitól tenyérszélességnyire van.

SZARVTALANÍTÁS NAPOS KORBAN VÉRTELEN ÚTON

FATTYÚCSECSBIMBÓ ELTÁVOLÍTÁS NAPOS KORBAN

BENDŐMÁGNES-BEHELYEZÉS

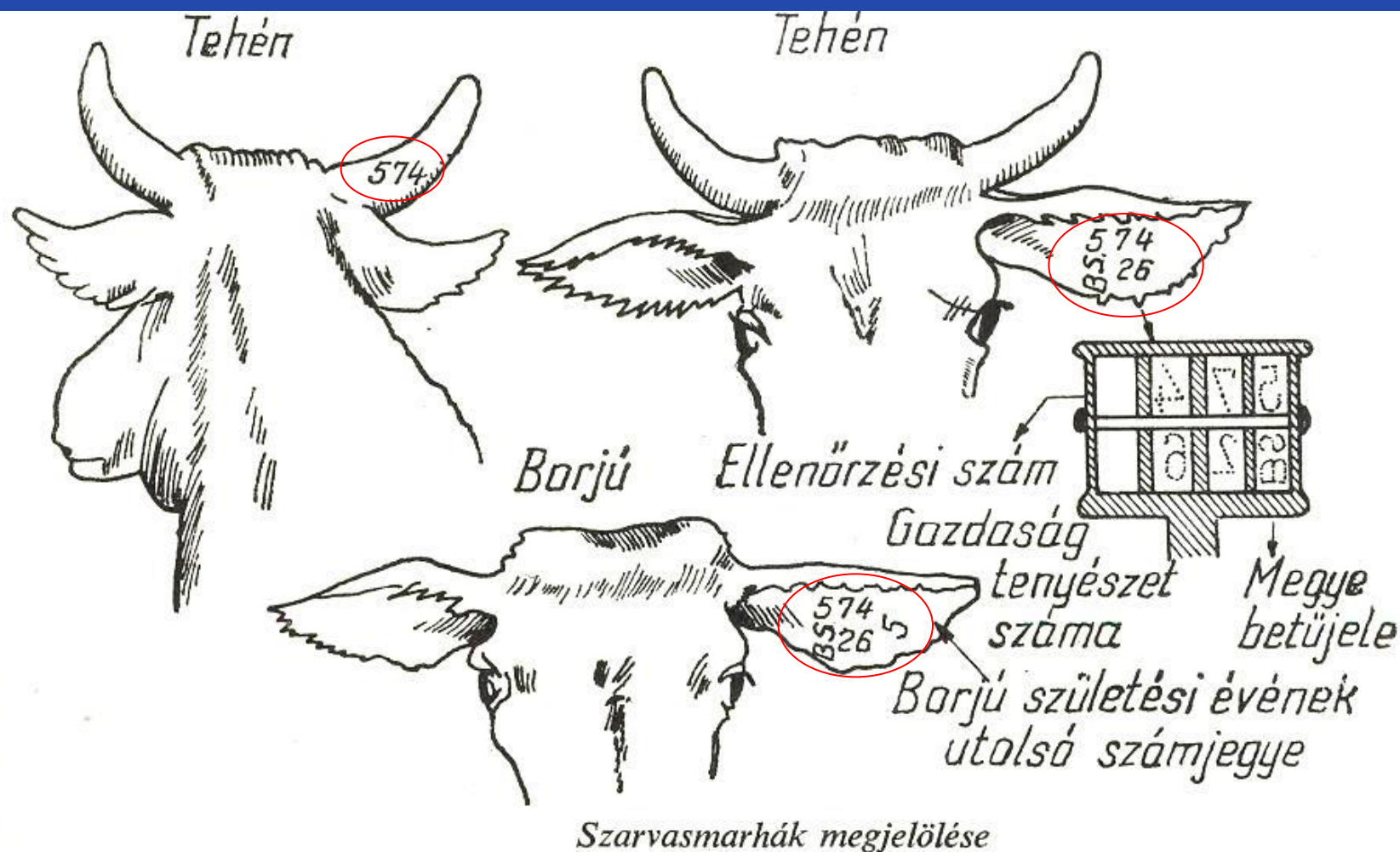
TÁLYOGMEGNYITÁS

A kötőszövet gennyes
gyulladásának
(phlegmone)
következtében kialakult
gennyel telt üreget
tályognak nevezzük.

KROTÁLIÁZÁS

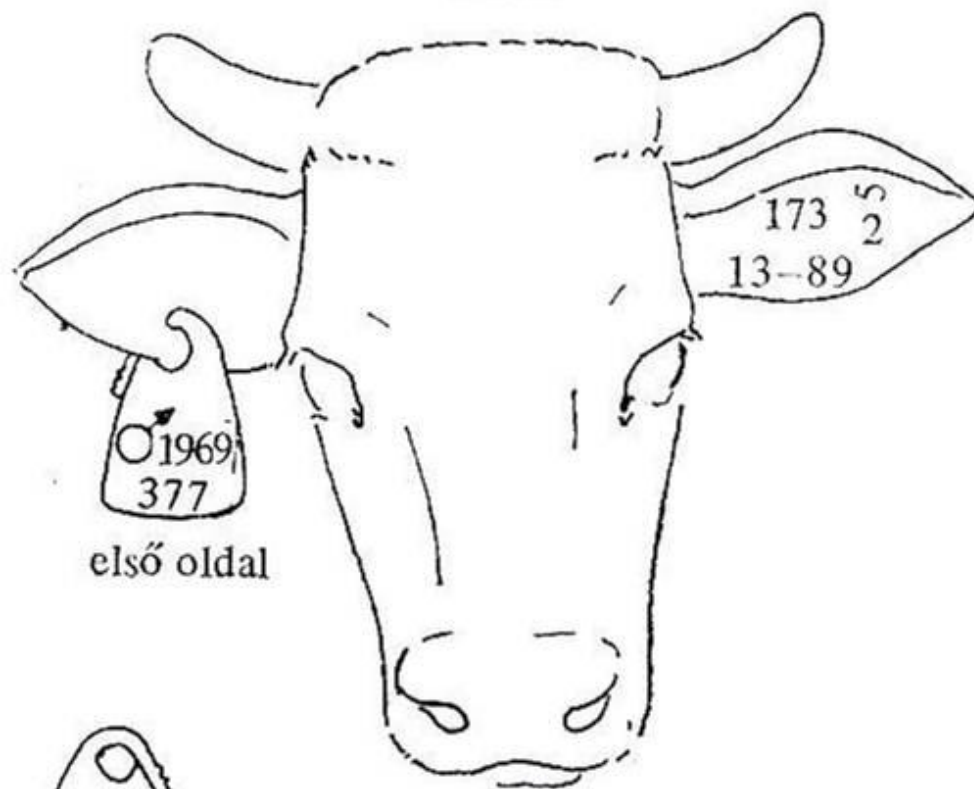

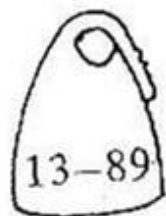
Az ellenőrzési számot a tehén jobb szarvába sütjük, az ellenőrzési számot a tehén bal fülébe és a borjú bal fülébe tetováljuk

Forrás: Horn A.

tehén

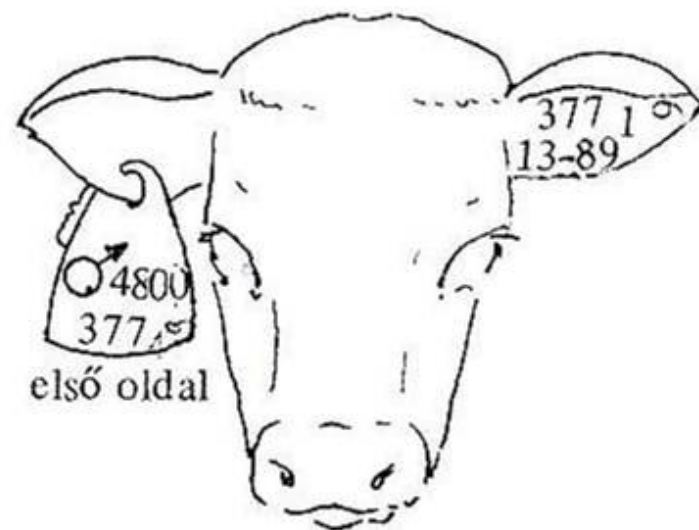

első oldal

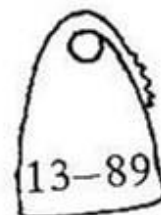

második oldal

borja

első oldal

második oldal

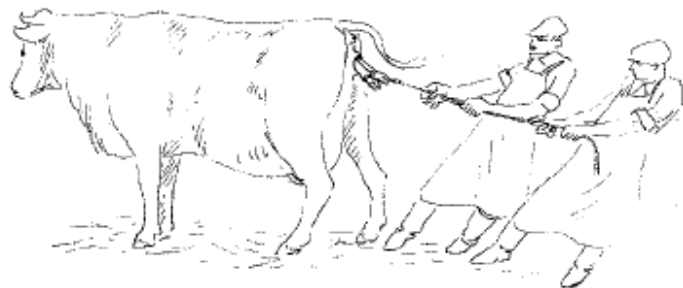
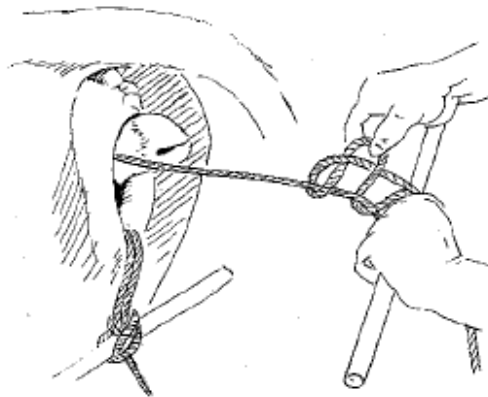
ENAR-AL SZEMBEN TÁMASZTOTT KÖVETELMÉNYEK

- A nemzetközi elvárásokat 1992-ben az ICAR (Állattenyésztés Ellenőrzés Nemzetközi Tanácsa)fogalmazta meg
- Minden borjút meg kell jelölni születés után 15 napon belül ENAR számmal
- Az ENAR szám egyedi (életszám) ugyanazt a számot más szarvasmarha nem kaphatja meg
- Az ENAR szám Mo.-on 10 karakterű
 - Nemzetközi nyilvántartásnál EU ország felé + 2 karakter, nem EU ország felé szintén + 2 karakter
(HU rövidítés)

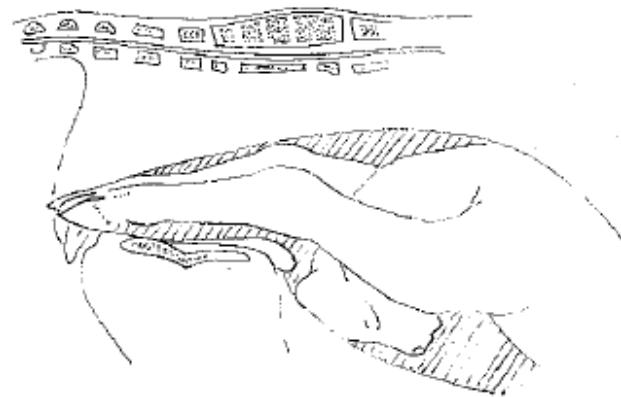
VÉRTELEN SZÜLÉSZETI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

Ha az ellés elhúzódik, a magzat bokája fölé húzókötelet kell kötni. Célszerű a kötél másik végére húzófát hurkolni, a bemutatott módon

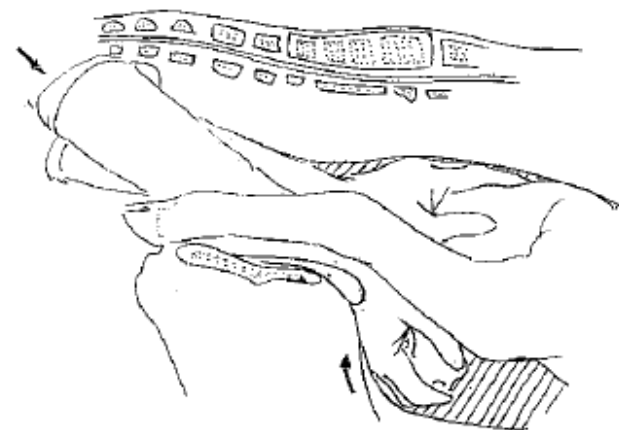

A magzat rendellenes helyeződése elléskor

A magzat fej-nyak visszahajlása lefelé a két elülső láb között

A nyakra és a vállakra kifejtett nyomással előre a fej felé, ugyanakkor a fej hátrahúzásával a rendellenes fekvésű magzatot a szülőútba lehet igazítani (hívjunk állatorvost!)

MAGYAR SZÜRKE SZARVASMARHA ESETÉBEN A FENTIEKEN TÚL MEGENGEDETT MÉG

- 1 éves kor alatti vértelen ivartalanítás,
- Azonosítás célját szolgáló bőrbesütés,
- Tetoválás,
- Orrkarika behelyezés,
- Szarvgombok
felhelyezése

JUH, KECSKE

VIZSGÁLATRA TÖRTÉNŐ ELŐKÉSZÍTÉS, RÖGZÍTÉS

- Megközelítés hátulról a vakfolt felől
- Rögzítés a fejüknél, vagy a szarvuknál fogva
- Kampósbot
- Juhászfogás
- A bőrt, vagy gyapjút nem szabad megragadni, mert romlik a gyapjú minősége

JUHÁSZFOGÁS, KAMPÓSBOT

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- vérvétel,
- bendő szúrcsapolás,
- krotáliázás, tetoválás,
- tályogmegnyitás,
- vértelen szülészeti segítségnyújtás,
- castratio,
- szondázás,
- napos korban farokcsonkítás (vagy gumigyűrű igénybevételelével, 8 napos korig).

VÉRVÉTEL

Állatfaj	A vérvétel helye	Tűvastagság, G (gauge)	Tűhosszúság, cm
Ló	v. jugularis	16-19	5-7
Szarvasmarha	v. jugularis, v. coccygea,* v. uberis	16-19	5-7
Juh, kecske	v. jugularis	18-20	5-7
Sertés	v. cava cranialis	20	8-16
Kutya	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	20-22	5
Macska	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	22-25	3-4
Nyúl, tengeri malac	szív, v. auricularis lateralis	18	1-5
Kis testű majom	arteria vagy v. femoralis	22-26	1-4
Patkány, egér	sinus orbitalis, v. coccygea, felpreparált v. jugularis	26	1-4
Madár	v. axillaris, v. cutanea ulnaris	22-26	2-4

* Szarvasmarhában a *vena coccygea*t klinikai laboratóriumi vizsgálathoz csak indokolt esetben pungáljuk, részben a bőrterület szennyezettsége, részben az alkalmazott vákuum okozta gyakori hemolízis elkerülésére.

A tűvastagságát, ami a külső átmérőt jelenti, Gauge-ben (G) fejezik ki.

A Gauge azon tűk száma, melyek egy egy inch belső átmérőjű hengerben elférnek.

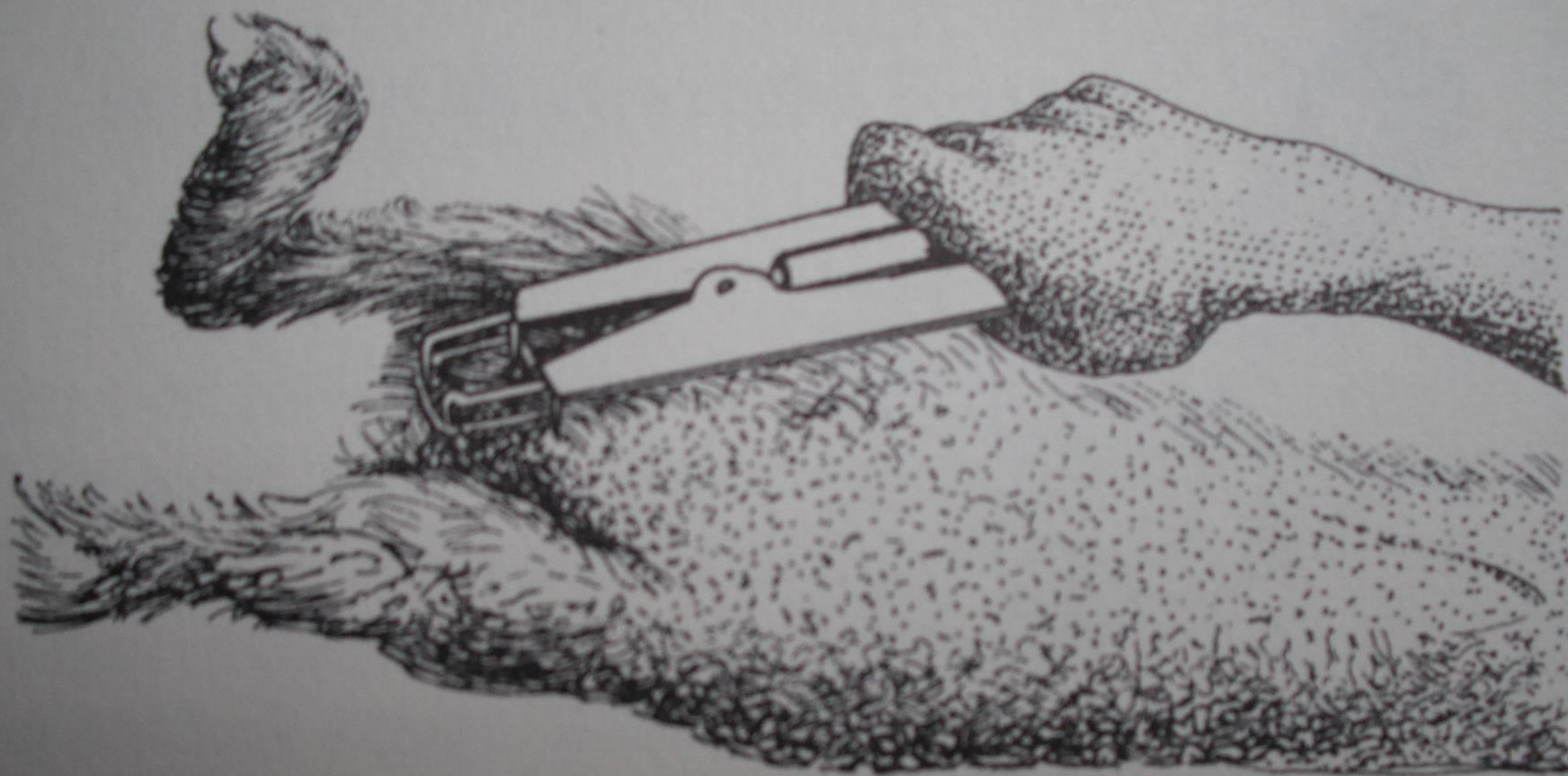
Azonos Gauge-számnál különbözhet a tűfal vastagsága, ahol az üreg átmérője növekedhet a fal vastagságának csökkenésével.

NAPOS KORBAN FAROKCSONKÍTÁS (VAGY GUMIGYŰRŰ IGÉNYBEVÉTELEVEL, 8 NAPOS KORIG).

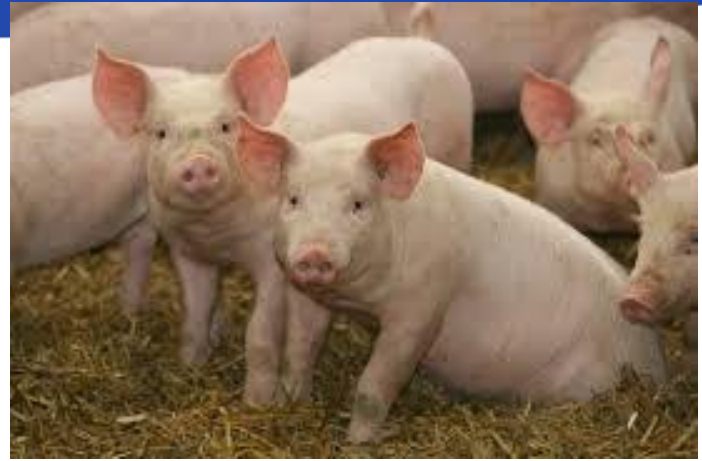
- Csak a tenyésztésre kerülő bárányokat farkalják
- Fogóval, vagy gumigyűrűvel végezhetik

CASTRATIO

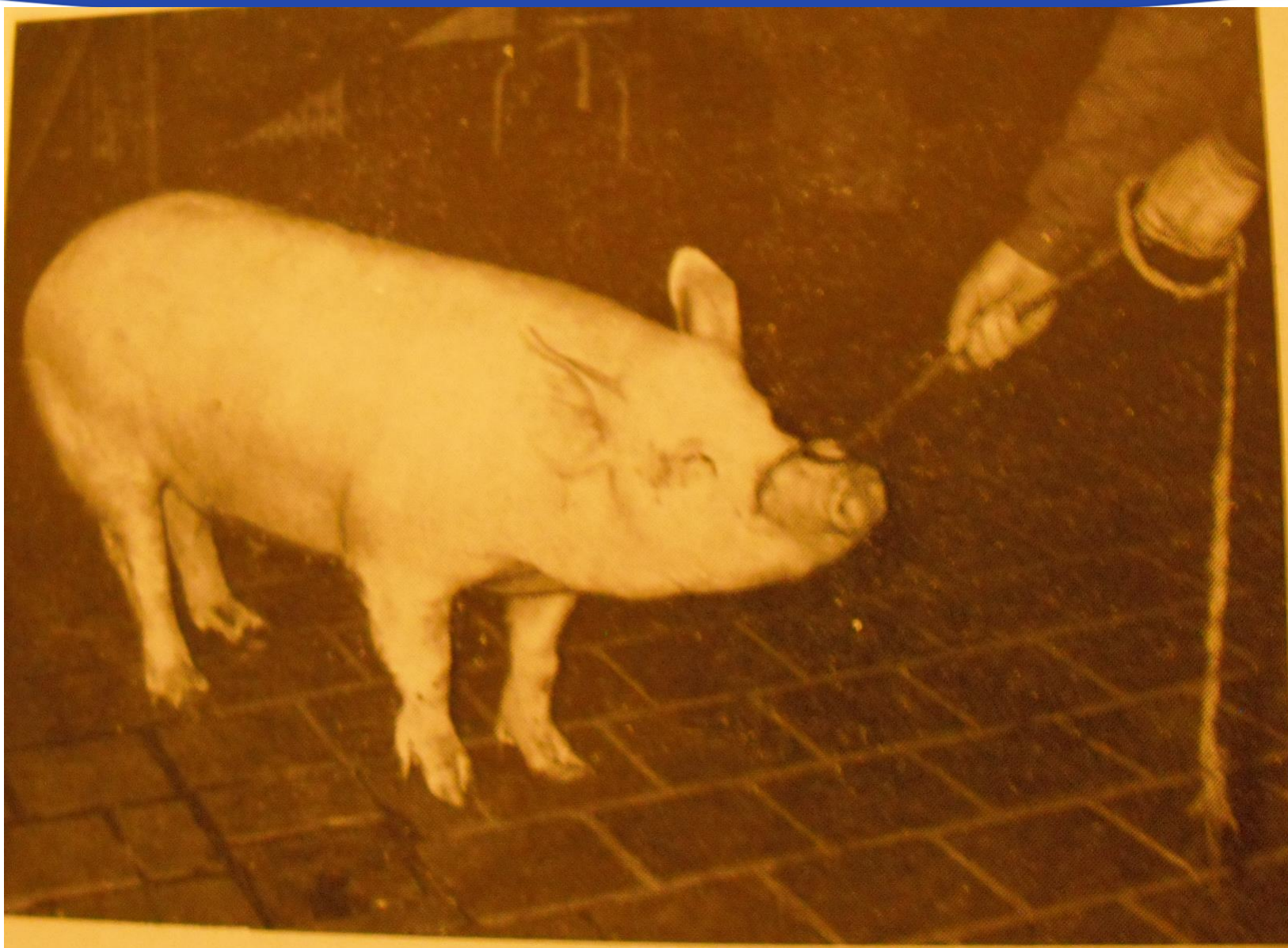
Herélés gumigyűrűvel

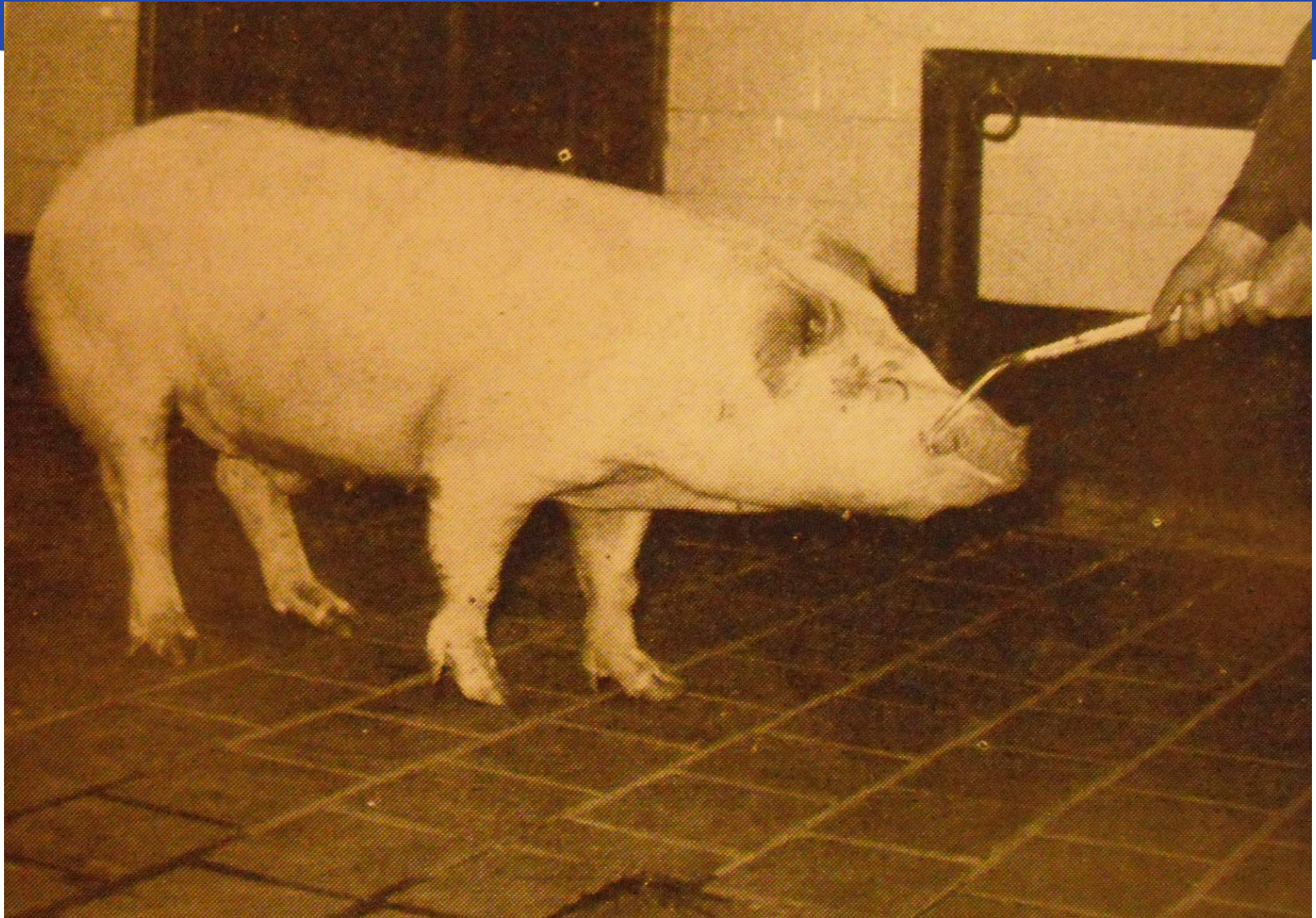
SERTÉS

VIZSGÁLATRA TÖRTÉNŐ ELŐKÉSZÍTÉS, RÖGZÍTÉS

- Társaitól el kell különíteni (a társak megtámadhatják az embert)
- Általában sarokba szorítva megáll
- Rögzítés orrhurokkal, vagy orrfogóval

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- vérvétel,
- hímvivarú sertések ivartalanítása hétnapos korig olyan módszerrel, amely nem jár a szövetek szakadásával,
- tályogmegnyitás, othaematoma megnyitása,
- hétnapos korig farokkurtítás,
- krotáliázás,
- fülcsipkézés,

VÉRVÉTEL

Állatfaj	A vérvétel helye	Tűvastagság, G (gauge)	Tűhosszúság, cm
Ló	v. jugularis	16-19	5-7
Szarvasmarha	v. jugularis, v. coccygea,* v. uberis	16-19	5-7
Juh, kecske	v. jugularis	18-20	5-7
Sertés	v. cava cranialis	20	8-16
Kutya	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	20-22	5
Macska	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	22-25	3-4
Nyúl, tengeri malac	szív, v. auricularis lateralis	18	1-5
Kis testű majom	arteria vagy v. femoralis	22-26	1-4
Patkány, egér	sinus orbitalis, v. coccygea, felpreparált v. jugularis	26	1-4
Madár	v. axillaris, v. cutanea ulnaris	22-26	2-4

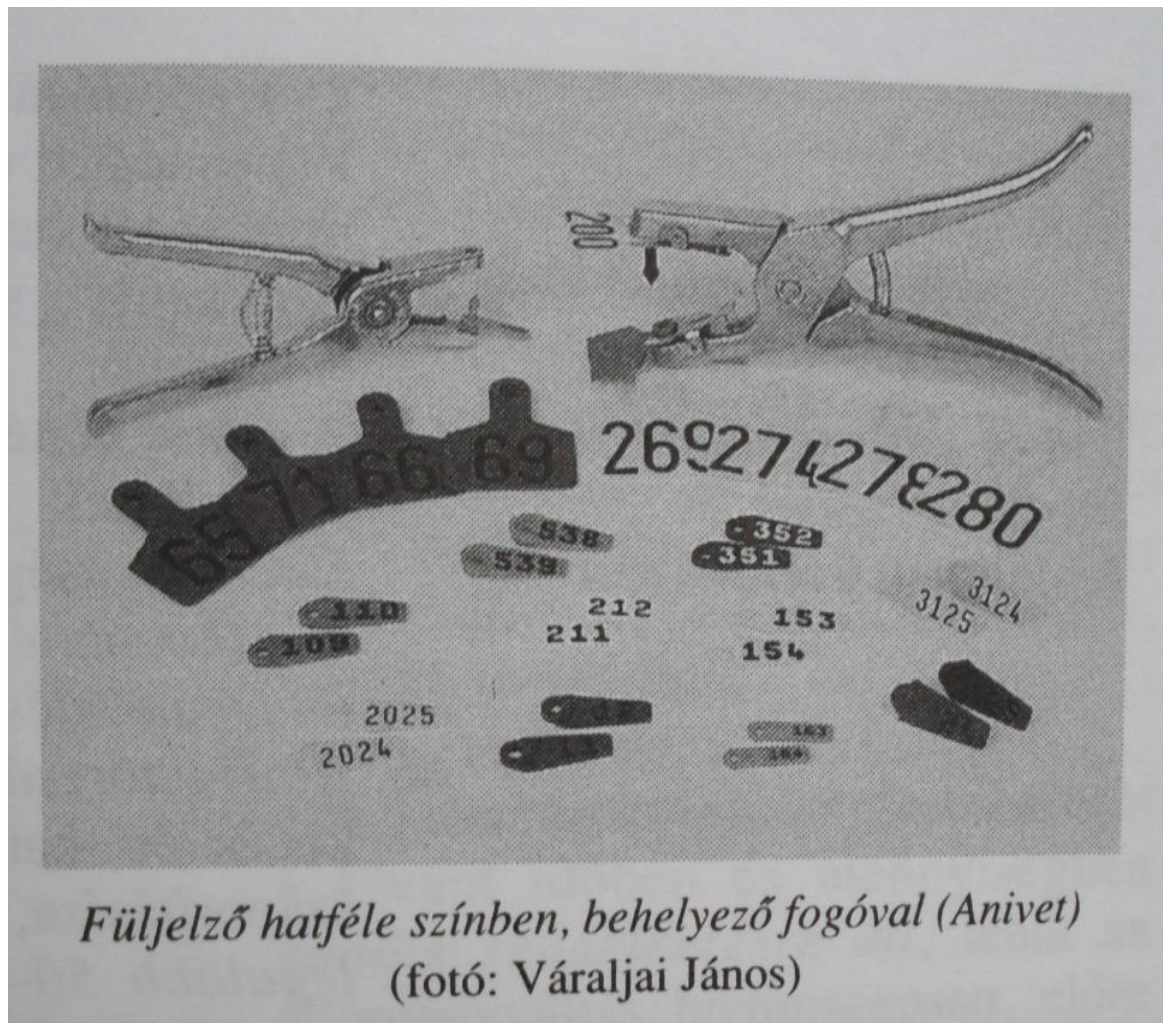
* Szarvasmarhában a *vena coccygea*t klinikai laboratóriumi vizsgálathoz csak indokolt esetben pungáljuk, részben a bőrterület szennyezettsége, részben az alkalmazott vákuum okozta gyakori hemolízis elkerülésére.

A tűvastagságát, ami a külső átmérőt jelenti, Gauge-ben (G) fejezik ki.

A Gauge azon tűk száma, melyek egy egy inch belső átmérőjű hengerben elférnek.

Azonos Gauge-számnál különbözhet a tűfal vastagsága, ahol az üreg átmérője növekedhet a fal vastagságának csökkenésével.

KROTÁLIÁZÁS

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- malacoknál hétnapos korig a fogak egységes megrövidítését szolgáló ép, egészséges, sima felület létrejöttét eredményező köszörülés vagy lecsípés,
- szabadtartásos rendszer alkalmazása esetén orrkarika behelyezése,
- kanok szemfogai hosszának csökkentése, amennyiben a többi állatnak okozott sérülések megelőzése vagy egyéb biztonsági okok ezt indokoltá teszik,
- vértelen szülészeti segítségnyújtás.

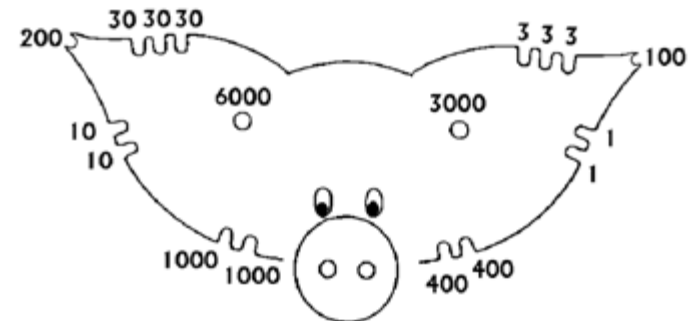
ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

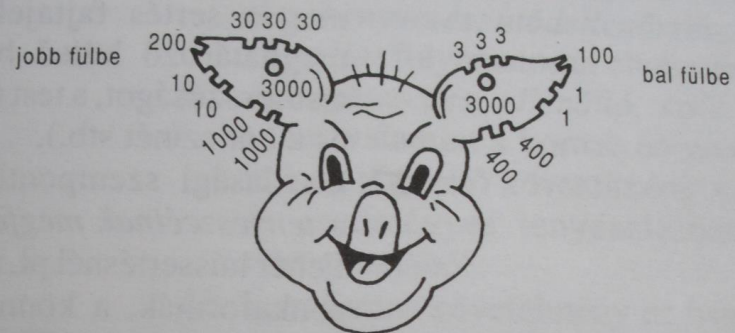
Sem a farokkurtítás, sem a szegletfogak lecsípése nem lehet automatikus, rutinszerű tevékenység.

Ezeket a műveleteket csak abban az esetben szabad elvégezni, ha egyértelművé válik és bizonyítékkal alátámasztható, hogy a kocák csecsbimbója e nélkül sérül, vagy a malacok egymás fülét, farkát rágják, sértik.

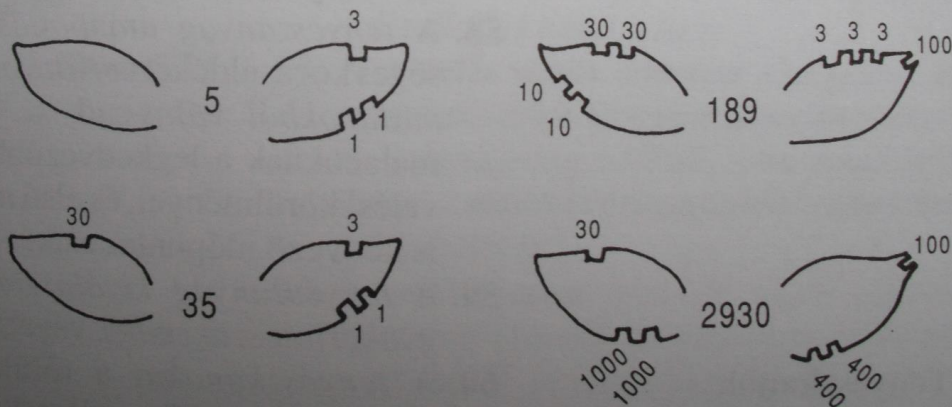
FÜLCSIPKÉZÉS

- A született malacokat legkésőbb 7 napos korig egyedileg meg kell jelölni, azaz le kell csipkézni, az alábbi ábra szerint
- (pl.: 1744. sorszám esetén be kell csípni az 1000 + 400 + 200 + 100 + 30 + 10 + 3 + 1 csipkéket). Minden évben eggyel kell kezdeni a csipkeszámot és a fialás sorrendjében, folyamatosan kell kiadni.

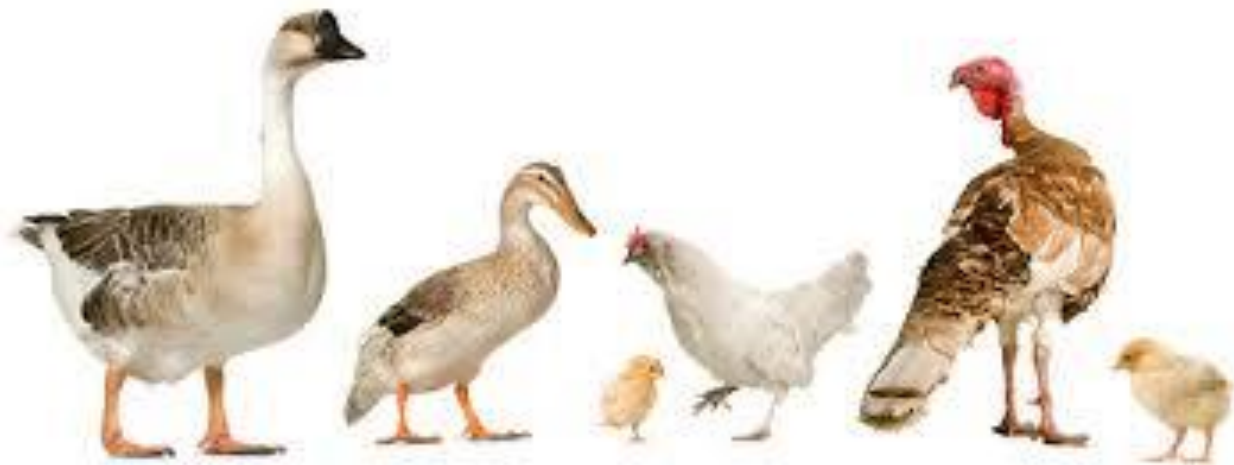

példák:

Fülcsipkeszámok az egyedi megjelöléshez

BAROMFI

VIZSGÁLATRA TÖRTÉNŐ ELŐKÉSZÍTÉS, RÖGZÍTÉS

A segédkező jobb kezével a két szárny tövéénél, bal kezével a lábainál rögzíti a baromfit

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- vérvétel, szárnyszámozás (szárnykrotáliázás),
- szárnykurtítás napos korban,
- elektromos csőr kurtítás napos korban,
- úszóhártya-bemetszés napos korban,
- kakassarkantyú-lecsípés napos korban,
- Barbarie kacsák karomvágása és csőr kurtítása kéthetes korig,
- tetoválás

- **Egyéb technológiai beavatkozások a nevelés alatt.** Még a keltetőben a szexálást megelőzően a kakasok **hátsó és első körmeit** a csűr-kurtító berendezés izzó késével **levágják**. Néhány helyen a **sarkantyúkat** is lesütik. A kakasok taróját ollóval, a tarój teljes végigvágásával kurtítják. Itt végzik el a szükséges **vakcinázásokat** is.

Feltétlenül ajánlott a szülőpár állományok **csőr-kurtítása** is. Ennek legjobb ideje a csibék 6-8 napos kora. Termokauterrel, sablonnal úgy kell elvégezni a műveletet, hogy a felső csőr-káva 1-2 mm-rel rövidebb legyen, mint az alsó. A felső káván a vágás és az ornyílások között 2 mm legyen a távolság. A **csőr-kurtítás előnyei** a következők: csökken az ujjcsipkedés, elkerülhető a tollcsipkedés és a kannibalizmus, javul a takarmányértékesítés, jobb az életképesség, kevesebb lesz a tenyészselejt, az állomány kiegyenlítettebb lesz, kevesebb a stressz az állományon belül.

VÉRVÉTEL

Állatfaj	A vérvétel helye	Tűvastagság, G (gauge)	Tűhosszúság, cm
Ló	v. jugularis	16-19	5-7
Szarvasmarha	v. jugularis, v. coccygea,* v. uberis	16-19	5-7
Juh, kecske	v. jugularis	18-20	5-7
Sertés	v. cava cranialis	20	8-16
Kutya	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	20-22	5
Macska	v. cephalica antebrachii, v. jugularis, v. saphena	22-25	3-4
Nyúl, tengeri malac	szív, v. auricularis lateralis	18	1-5
Kis testű majom	arteria vagy v. femoralis	22-26	1-4
Patkány, egér	sinus orbitalis, v. coccygea, felpreparált v. jugularis	26	1-4
Madár	v. axillaris, v. cutanea ulnaris	22-26	2-4

* Szarvasmarhában a *vena coccygea*t klinikai laboratóriumi vizsgálathoz csak indokolt esetben pungáljuk, részben a bőrterület szennyezettsége, részben az alkalmazott vákuum okozta gyakori hemolízis elkerülésére.

A tűvastagságát, ami a külső átmérőt jelenti, Gauge-ben (G) fejezik ki.

A Gauge azon tűk száma, melyek egy egy inch belső átmérőjű hengerben elférnek.

Azonos Gauge-számnál különbözhet a tűfal vastagsága, ahol az üreg átmérője növekedhet a fal vastagságának csökkenésével.

SZÁRNYSZÁMOZÁS (SZÁRNYKROTÁLIÁZÁS)

STRUCC ÉS EMU

VIZSGÁLATRA TÖRTÉNŐ ELŐKÉSZÍTÉS, RÖGZÍTÉS

- A strucc társas lény. A természetben családi csoportokban élnek. Az ilyen csapatban van egy kakas, egy domináns tojó, még pár másik tojó és a csibék.
- Más csoportok tagjaitól távol tartják magukat, és fenyegetően viselkednek. Ilyenkor felemelik fejüket és farkukat, szárnyukkal ijesztően integetnek, miközben nyitott csőrrel sziszegnek. Az ilyen viselkedés esetén rúghatnak is.
- Ha a strucc nagyon veszélyes magatartást mutat, az a legjobb, ha az ember lefekszik a földre, és a (deszka)kerítés alatt átgurulva elhagyja a területet. Ezért fontos, hogy a (deszka)kerítés alján hagyjunk egy – kb. 40 cm-es – nyílást. A lefekvéssel egyébként kifejezzük tiszteletünket a kakas iránt. Ezt érzékelve az állat befejezi a támadó magatartást
- Beavatkozás előtt a struccok fejét le kell takarni a stressz elkerülése végett.

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- vérvétel, krotáliázás

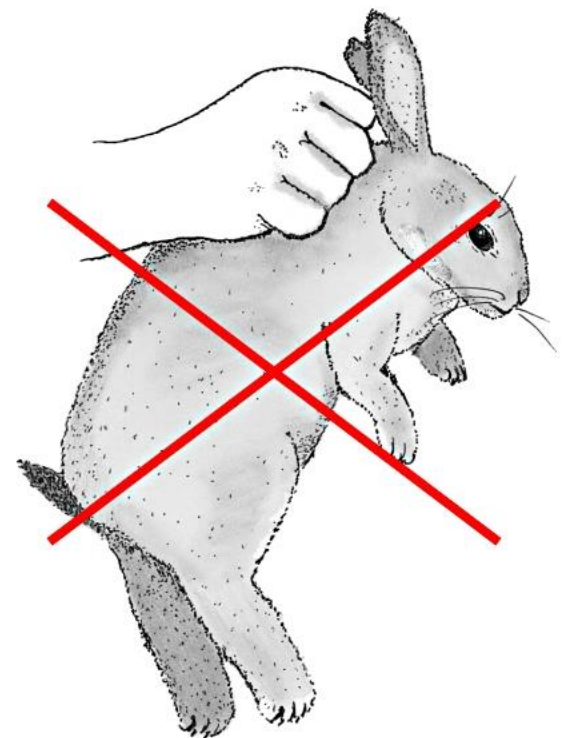
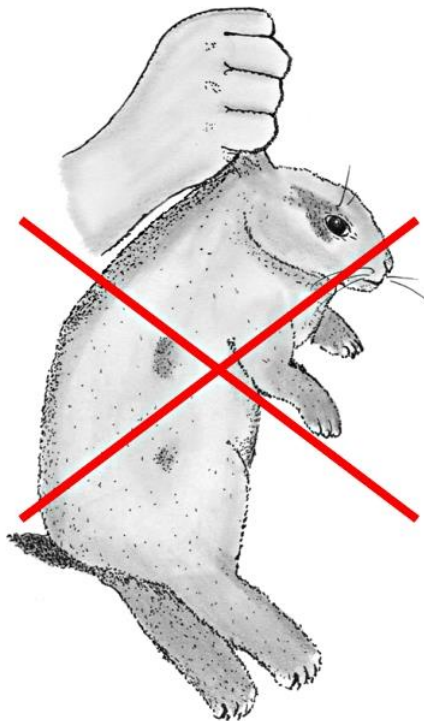
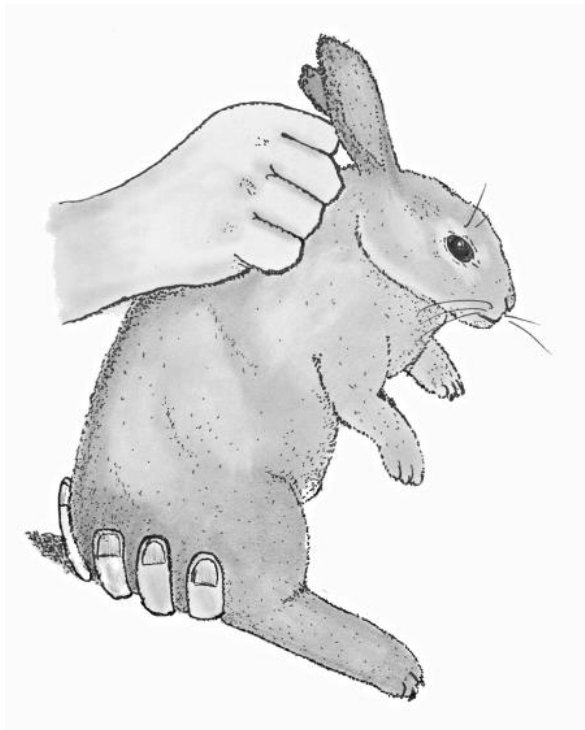

NYÚL

VIZSGÁLATRA TÖRTÉNŐ ELŐKÉSZÍTÉS, RÖGZÍTÉS

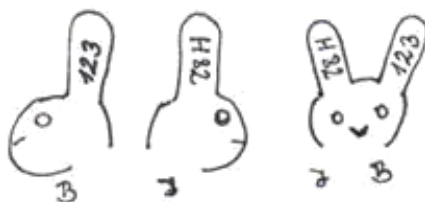
- Egyik kézzel a nyak és a hát bőrét, másikkal a hátsó végtagokat kell megfogni

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- Fül számozás (fülkrotáliázás), fültetoválás.

A tetoválás a nyúl bal és jobb fülébe történik úgy, hogy jobb fülben a betűjelzés után a számok a fülhegytől befelé kezdődjenek, a bal fülben a sorszám a fültőtől kezdődik és a fülhegy felé tart (ábra). Jobb fülbe az ország jele, a születési évszám utolsó számjegye és a születési hónap számjegyekkel kerül. A bal fülbe a fajtaklub azonosítója: **R** és a sorszám, amely a származási lapon szerepel.

Az ábra jelentése:

H802: olyan nyúlról van szó, amely az adott fajtában Magyarországon, 2008-ban, február hónapban született, és a bal fül: **R 0123** a százhuszonzármas sorszámot kapta a fajtájában. Azonos fajtában két ugyanolyan tetoválás nem fordulhat elő. A hónapok jelölése "0" helyi értékkel történik! (Tehát az egyjegyű hónapszámok elé "0" kell). A sorszámok kiadása évente újratekődik.

CSINCSILLA

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

- Krotáliázás, fültetoválás

EZÜSTRÓKA ÉS SARKI RÓKA

KÖRNYEZETI ÁRTALMAK ÉS KÁRTEVŐK

- Ha nincs megfelelően kialakítva az ellető ketrec, a szuka agyonnyomhatja kicsinyeit
- A gyenge hőszigetelés hőgutához vezethet
- Veszettség, Rubart-kór, szopornyica és leptospirozis veszély mindig fennáll, ezért vakcinát kell az állatoknak biztosítani
- Legfőbb kártevő a kutya

ÉRZÉSTELENÍTÉS NÉLKÜL VÉGEZHETŐ BEAVATKOZÁSOK

fültetoválás

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE